

POLSKI ZWIĄZEK ŁOWIECKI

***Informacja Polskiego Związku Łowieckiego
dotycząca kontroli gospodarki łowieckiej
przeprowadzonej przez
Najwyższą Izbę Kontroli***

Warszawa, wrzesień 2015 r.

**Informacja Polskiego Związku Łowieckiego dotycząca kontroli
gospodarki łowieckiej przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli**

Warszawa dn. 15 września 2015 roku

Szanowni Państwo,

Prezentujemy materiał informacyjny przygotowany przez Zarząd Główny Polskiego Związku Łowieckiego obrazujący problem kontroli gospodarki łowieckiej przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli.

W niniejszym dokumencie prezentujemy nasze stanowisko i uwagi do raportu Prowadzenie Gospodarki Łowieckiej. W dokumencie tym zwracamy uwagę na błędne (czasem niezgodne z obowiązującym prawem) ustalenia NIK oraz wskazujemy rozbieżności między ustaleniami NIK z poszczególnych kontroli a raportem końcowym. Zawarte w raporcie końcowym podsumowanie nie wynika z żadnych wniosków pokontrolnych NIK określonych dla poszczególnych jednostek kontrolowanych. Tezy stawiane w raporcie końcowym pt. „Prowadzenie gospodarki łowieckiej” nie mają też uzasadnienia w związku z brakiem działań kontrolnych NIK, np. poruszana kwestia braku instrumentów nadzoru Ministra Środowiska przy jednoczesnym braku kontroli w Ministerstwie Środowiska.

Przywoływanie w raporcie NIK wypowiedzi posłów w związku z pracami nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie z okresu nie objętego kontrolą NIK oraz poza zakresem kontroli w tym temacie może świadczyć o upolitycznieniu treści raportu NIK.

dr Lech Bloch

/-/

Przewodniczący

Zarządu Głównego PZŁ

Andrzej Gdula

/-/

Prezes

Naczelnej Rady Łowieckiej

PODSUMOWANIE WYNIKÓW KONTROLI

1. Niereprezentatywna próba dla formułowania wniosków dotyczących całego modelu polskiego łowiectwa.

Gospodarka łowiecka w Polsce prowadzona jest na terenie ok. 5000 obwodów łowieckich przez 2554 koła łowieckie. W zakresie nadzoru nad prowadzeniem gospodarki łowieckiej, kraj podzielono na 49 zarządów okręgowych PZŁ.

Dane dotyczące obwodów łowieckich.

Rok	Liczba kół łowieckich	Liczba obwodów dzierżawionych przez koła łowieckie	Powierzchnia ogółem w tys. ha	W tym grunty leśne w tys. ha	Procent lesistości obwodów łowieckich
2012	2536	4725	25401,8	7645,8	30,1
2013	2541	4703	25506,5	7708,8	30,2
2014	2550	4696	25254,6	7559,9	31,3
2015	2554	4 703	25637,0	7785,0	32,9

Przeprowadzona kontrola dotyczyła zaledwie:

- **0,31% kół łowieckich, a jedynie w 0,039% kół łowieckich (1 koło) dokonano oceny negatywnej,**

- **6,12% zarządów okręgowych PZŁ,**

Na podstawie tak nielicznej próby kontrolnej stawiane są nieuzasadnione i wyjątkowo kategoryczne tezy dotyczące polskiego modelu łowiectwa.

„Rezultaty kontroli pokazują dobitnie, iż przyjęty przez ustawę – Prawo łowieckie system funkcjonowania gospodarki łowieckiej, w tym ustawowe przekazanie prowadzenia gospodarki łowieckiej do dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich jest niewłaściwe i skutkuje bardzo dużą liczbą stwierdzonych przez NIK nieprawidłowości. Przyjęty ustawą – Prawo łowieckie, niewłaściwy zdaniem NIK, model decentralizacji nie przewiduje żadnych kompetencji dla ministra w obszarze nadzoru nad prawidłowością realizacji zadań przez Polski Związek Łowiecki.” - w żadnym z wniosków pokontrolnych nie znajdujemy najmniejszej sugestii potwierdzającej tak daleko idące stwierdzenie.

Stwierdzenia zawarte w dokumencie z dnia 15 lipca 2015 r. prowadzą do nieuzasadnionych konkluzji, albowiem żadne ustalenia z kontroli (oceny pozytywne lub pozytywne mimo stwierdzonych nieprawidłowości) nie

pozwalają na formułowanie takich tez. Dokonano tu próby zdyskredytowania prowadzenia gospodarki łowieckiej przez dzierżawców lub zarządców obwodów łowieckich w oderwaniu od rzeczywistych ustaleń poszczególnych kontroli NIK.

2. Nadzór nad PZŁ

NIK również bezpodstawnie stwierdza jakoby minister nie miał rzeczywistych narzędzi do sprawowania nadzoru nad prawidłowością realizacji zadań ustawowych przez PZŁ. **Mając na względzie fakt, że Ministerstwo Środowiska nie było jednostką objętą kontrolą, stanowi to kolejną tezę nie mającą odzwierciedlenia w faktach. Nie można bowiem formułować stwierdzeń dotyczących instrumentów nadzoru wynikających z obecnie obowiązujących przepisów bez uprzedniej weryfikacji co do ich stosowania przez organ nadzorczy.**

3. Związek treści raportu NIK z pracami nad ustawą – Prawo łowieckie.

Zastanawiający jest fakt niemal 100% zbieżności ustaleń wynikających z raportu NIK, bowiem nie z poszczególnych kontroli, z projektowanymi przez Ministra Środowiska zmianami modelu polskiego łowiectwa przedstawionymi w projekcie zmian do ustawy Prawo łowieckie z dnia 25 lutego 2015 roku. Analiza przebiegu procesu legislacyjnego prowadzi do wniosku, że prezentowane przez NIK postulaty były forsowane właśnie przez Ministerstwo Środowiska i nie znalazły poparcia w trakcie prac sejmowych. Obecnie funkcjonujący nadzór Ministra Środowiska zdaniem posłów, ale również dotychczasowych stanowisk Ministra Środowiska, jest wystarczający a przejęte przepisy w wystarczający sposób umożliwiają weryfikację działań PZŁ przez Ministra Środowiska. Czas nieplanowanej i nagłej kontroli przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli także w dziwny sposób zbiegł się z pracami nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie w sejmie. A opublikowanie wyników kontroli w dniu 11 września 2015 roku (na jeden dzień przez Krajowym Zjazdem Delegatów) nasuwa wiele podejrzeń co do niezależności NIK i jego intencji.

Zgodnie z informacją otrzymaną pismem z dnia 9 września 2015 roku od Pani Anny Krzywickiej, Dyrektora Departamentu Środowiska Najwyższej Izby Kontroli, powodem przeprowadzenia kontroli były toczące się przed sądami sprawy sądowe oraz orzeczenie Trybunału Konstytucyjnego, a także zainteresowanie społeczne problematyką prawa łowieckiego. Zgodnie z danymi posiadanymi przez Zarząd Główny PZŁ przed sądami, z wyłączeniem spraw o odszkodowania łowieckie, nie toczą żadne postępowania dotyczące problematyki objętej kontrolą. Propozycje nowelizacji ustawy prawo łowieckie w wersji rządowej (druk sejmowy nr 3192) jak i poselskiej (druk sejmowy nr

2970) wpłynęły do Sejmu jeszcze przed zakończeniem prac kontrolnych. Sprawozdaniem Komisji Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa Sejmu przyjęto projekt ustawy już po podpisaniu i zatwierdzeniu raportu przez Prezesa NIK Pana Krzysztofa Kwiatkowskiego.

4. Przekroczenie kompetencji NIK

Najwyższa Izba Kontroli jest organem Państwa którego celem jest kontrola przestrzegania prawa a nie podmiotem który kreuje zmiany przepisów prawa - w tym przypadku modelu łowiectwa przyjętego przez Sejm Rzeczypospolitej Polskiej. Należy w tym miejscu przypomnieć że zgodnie z art. 118 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje: Prezydentowi RP, Senatowi, Radzie Ministrów, posłom oraz grupie co najmniej 100 tysięcy obywateli – brak jest w tym wykazie Najwyższej Izby Kontroli. Należy również podkreślić, że zgodnie z art. 203 ust. 3 Konstytucji RP Najwyższa Izba Kontroli może kontrolować z punktu widzenia legalności i gospodarności działalność innych jednostek organizacyjnych i podmiotów gospodarczych w zakresie, w jakim wykorzystują one majątek lub środki państwowe lub komunalne oraz wywiązują się z zobowiązań finansowych na rzecz państwa. Pomijając fakt, że kontrola swoim zakresem przedmiotowym wykraczała poza konstytucyjne uprawnienie NIK w odniesieniu do Polskiego Związku Łowieckiego to kryteria kontroli, gdyby zakres kontroli był zgodny z Konstytucją, mogłyby dotyczyć legalności i gospodarności w zakresie wskazanym w tym przepisie. Co istotne kontrola to zbieranie informacji o rzeczywistości i porównywanie ich ze stanem wzorcowym, pożądanym. Innymi słowy, kontrola to porównywanie tego, „jak jest” z tym, jak „być powinno”. **Nie ma żadnych podstaw, aby NIK formułowała własne interpretacje prawa, wbrew orzecznictwu w tym zakresie, i porównywała stan faktyczny nie z obowiązującym prawem lecz z własnymi interpretacjami tego prawa** (przykładem jest temat realizacji celów w OHZ wynikających z art. 28 ustawy Prawo łowieckie albo okres obowiązywania upoważnień do wykonywania polowania indywidualnego). **Stwierdzone nieprawidłowości nie świadczą o złym prawie, a w większości wypadków co najwyżej o innej jego interpretacji lub braku dotrzymania określonych przez powyższe przepisy terminów.**

Wysuwanie tak daleko idących wniosków przedstawionych w wynikach kontroli przez konstytucyjnie ustanowiony organ, jakim jest Najwyższa Izba Kontroli, budzi poważne obawy co do jego bezstronności, rzetelności a przed wszystkim praworządności.

TERMIN KONTROLI:

Czas trwania kontroli: Badania kontrolne prowadzono od 10 października 2014 r. do 25 lutego 2015 r.

Zatwierdzenie raportu: 15 lipca 2015 roku.

Data publikacji: 11 września 2015 roku – jeden dzień przed obradami Krajowego Zjazdu Delegatów PZŁ – najwyższej władzy Polskiego Związku Łowieckiego

ZAKRES KONTROLI:

Kontrolą objęto działania podejmowane w okresie od 1 kwietnia 2012 r. do 31 marca 2014 r. (dwa lata gospodarcze – sezony 2012/2013 i 2013/2014)

Obszary objęte kontrolą, służące realizacji ww. celu, dotyczyły:

1. Dokonywania podziału województw na obwody łowieckie i ich kategoryzacji.
2. Prawdowości wydzierżawiania i przekazywania w zarząd obwodów łowieckich, naliczania i rozdysponowywania czynszu (ekwiwalentu) za korzystanie z nich.
3. Prawdowości opracowania i realizacji rocznych planów łowieckich.
4. Realizacji przez OHZ ustawowo określonych celów funkcjonowania.
5. Stanu zabezpieczenia interesów Skarbu Państwa i obywateli w zakresie szkód wynikających z prowadzenia gospodarki łowieckiej.
6. Efektów finansowych prowadzenia gospodarki łowieckiej.
7. Funkcjonowania Straży Łowieckiej.
8. Funkcjonowania nadzoru nad działalnością łowiecką.

JEDNOSTKI OBJĘTE KONTROLĄ

Kontrolę przeprowadzono w 27 jednostkach: Zarządzie Głównym Polskiego Związku Łowieckiego, 3 zarządach okręgowych Polskiego Związku Łowieckiego (Opole, Olsztyn, Zielona Góra), 8 kołach łowieckich, 3 regionalnych dyrekcjach lasów państwowych, 6 nadleśnictwach, 3 urzędach marszałkowskich oraz 3 starostwach powiatowych.

Zaskakujące wydaje się nieumieszczenie w zakresie kontrolowanych jednostek Ministerstwa Środowiska, szczególnie uwzględniając założenia kontroli (pkt. 8) oraz wnioski z niej płynące. NIK podczas swoich prac nie sprawdził jak, lub czy Minister Środowiska korzystał z przepisów ustawy Prawo łowieckie, określonych w art. 6 oraz 35a, co może skutkować brakiem wiarygodności przedstawianych wniosków.

Jedynie w jednym z kontrolowanych podmiotów kontrola skończyła się wynikiem negatywnym (Koło Łowieckie „Szarak” z Opola).

WYNIKI POSZCZEGÓLNYCH KONTROLI:

Ocena zgodnie z protokołem pokontrolnym NIK

Lp.	Jednostka	Ocena
1.	Zarząd Okręgowy PZŁ w Opolu	Pozytywna mimo stwierdzonej nieprawidłowości
<p>Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, wykonywanie zadań związanych z nadzorem nad gospodarką łowiecką kół łowieckich w latach gospodarczych 2012/2013 i 2013/2014. Wystąpiły także jednostkowe przypadki zaniechania przedstawienia informacji wymaganych we wzorze tego sprawozdania. W ocenie NIK zakres nadzoru sprawowanego przez Zarząd Okręgowy nad działalnością kół łowieckich był ograniczony. Powyższe wynikało nie tylko z braku prawidłowej weryfikacji danych podawanych przez koła w rocznych planach łowieckich oraz sprawozdaniach z działalności poszczególnych kół (ŁOW-1), ale i też z objęcia w latach 2012-2014 kontrolą prowadzoną na miejscu, mniej niż 20% kół łowieckich mających siedzibę na terenie objętym właściwością kontrolowanej jednostki.</p>		
2.	Koło Łowieckie „Daniel” w Bartoszycach	Pozytywna mimo stwierdzonej nieprawidłowości
<p>Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości prowadzenie gospodarki łowieckiej w latach gospodarczych 2012/2013 i 2013/2014 przez WKŁ „Daniel”.</p> <p>Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:</p> <ul style="list-style-type: none">• sporządzeniu trzech planów łowieckich (z czterech) na rok gospodarczy 2012/2013 bez zasięgnięcia wymaganych opinii właściwych terytorialnie wójtów gmin, zgodnie z art. 8 ust. 3a ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (dalej: „u.p.ł.”),• sporządzaniu sprawozdań z polowań zbiorowych bez podania wymaganych § 42 ust. 2 pkt 3 i 4 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz (dalej: „rozporządzenie w sprawie warunków wykonywania polowania”), danych o gatunkach zwierzyny przewidzianej do odstrzału oraz o godzinie rozpoczęcia i zakończenia polowania zbiorowego,• niepoinformowaniu burmistrzów dwóch gmin o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód wyrządzonych przez zwierzynę w uprawach i płodach rolnych w roku gospodarczym 2012/2013, wbrew postanowieniom § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie		

sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych⁵ (dalej: „rozporządzenie w sprawie szkód”), **sporządzeniu sprawozdania z działalności koła łowieckiego (ŁOW-1) niezgodnie z instrukcją**, stanowiącą załącznik nr 4 do Zarządzenia nr 2/2013 Zarządu Głównego PZŁ z dnia 13 lutego 2013 r. w sprawie sprawozdawczości łowieckiej, w wyniku wykazania w wymienionym sprawozdaniu za rok gospodarczy 2013/2014 danych niezgodnych z dokumentacją źródłową, w szczególności kosztów czynszu za dzierżawę obwodów, udziału w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną i składki WKŁ „Daniel” od hektara dzierżawionych obwodów, co wpłynęło na błędne wykazanie wyniku finansowego za ww. rok gospodarczy w tym sprawozdaniu.

3.	Koło Łowieckie „Dzięcioł” w Miłomłynie	Pozytywna mimo stwierdzonej nieprawidłowości
-----------	---	---

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, prowadzenie przez Koło gospodarki łowieckiej w latach gospodarczych 2012/2013 oraz 2013/2014.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na niezasięgnięciu przy sporządzaniu i zmianach rocznych planów łowieckich opinii od niektórych właściwych miejscowo wójtów (burmistrzów), a także na nieterminowym wypłacaniu odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych.

4.	Koło Łowieckie „Kaczor” w Kętrzynie	Pozytywna mimo stwierdzonej nieprawidłowości
-----------	--	---

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność Koła w zbadanym zakresie w latach gospodarczych 2012/2013 i 2013/2014.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- **niezrealizowaniu planów łowieckich w zakresie pozyskiwania zwierzyny,**
- **braku niektórych wymaganych zapisów w ewidencjach pobytu myśliwych na polowaniach, a także niepełnym egzekwowaniu od myśliwych zwrotu wydanych upoważnień do wykonywania polowań,**
- **niepełnym udokumentowaniu uprawnień do posiadania broni myśliwskiej przez niektórych myśliwych zagranicznych,**
- **ujęciu w rocznym preliminarzu budżetowym kosztów planowanej inwestycji, jako kosztów uzyskania przychodów.**

5.	Koło Łowieckie „Żubr” w Olsztynie	Pozytywna mimo stwierdzonej nieprawidłowości
-----------	--	---

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, pomimo stwierdzonych nieprawidłowości, prowadzenie gospodarki łowieckiej przez Koło, w okresie dwóch lat gospodarczych, tj. od 1 kwietnia 2012 r. do 31 marca 2014 r.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały na:

- niezgodnym z instrukcją sporządzeniu sprawozdań rocznych z działalności koła łowieckiego ŁOW-1;
- **nieinformowaniu**, pomimo obowiązku określonego w § 1 ust. 1 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie sposobu postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych² (dalej: „rozporządzenie w sprawie szkód”), **wszystkich właściwych terytorialnie organów jednostek samorządu terytorialnego o osobach uprawnionych do szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzynę łowną;**
- **sporządzeniu trzech planów łowieckich bez wymaganych opinii**, o których mowa z art. 8 ust. 3a ustawy z dnia 13 października 1995 r. - Prawo łowieckie (dalej: „ustawa Prawo łowieckie”);
- **nieterminowym wypłaceniu trzech odszkodowań za szkody w uprawach rolnych** (§ 6 rozporządzenia w sprawie szkód);
- **nieprawidłowym ustaleniu wysokości odszkodowania w trzech badanych przypadkach** (tj. niezgodnie z § 4 ust. 7 oraz § 5 pkt 2 rozporządzenia w sprawie szkód).

6.	Koło Łowieckie „Żubr” w Opolu	Pozytywna mimo stwierdzonej nieprawidłowości
----	--------------------------------------	---

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości wykonywanie przez Koło zadań związanych z prowadzeniem gospodarki łowieckiej w latach gospodarczych 2012/2013 i 2013/2014.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- **dokonywania zmian w treści wydanych upoważnień do wykonywania polowań indywidualnych, polegających na dopisywaniu dodatkowych gatunków lub sztuk zwierzyny przewidzianej do pozyskania**, tj. zmian wykraczających poza zakres modyfikacji upoważnień wynikający z § 22 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz,
- **zatrudnienia do ochrony obwodów łowieckich osób nieposiadających stosownego przeszkolenia**, o którym mowa w art. 38 ust. 1 pkt 8 *upł*,
- **zamieszczania w planach łowieckich dla dzierżawionych obwodów za rok gospodarczy 2013/2014 danych o urządzeniach związanych z prowadzeniem gospodarki łowieckiej niezgodnych ze stanem faktycznym.**

7.	Koło Łowieckie „Drop” w Zielonej Górze	Pozytywna mimo stwierdzonej nieprawidłowości
----	---	---

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie. **Nieprawidłowości stwierdzono przede wszystkim w zakresie terminowości regulowania przez Koło zobowiązań zarówno wobec poszkodowanych z tytułu szkód łowieckich jak i wobec Skarbu Państwa z tytułu czynszów dzierżawnych. Opóźnienia wystąpiły w przypadku wypłat 20% badanych spraw o odszkodowanie oraz w przypadku**

dzierżawy jednego z czterech obwodów łowieckich i 2 umów dzierżawy gruntów rolnych.

8.	Koło Łowieckie „Dzik” w Krośnie Odrzańskim	Pozytywna mimo stwierdzonej nieprawidłowości
----	---	---

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie. **Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nie wyegzekwowania od niektórych myśliwych zwrotu wykorzystanych upoważnień do wykonywania polowania indywidualnego**, co naruszało postanowienia § 22 ust. 5 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz.

9.	Zarząd Główny PZŁ w Warszawie	Opisowa z wykazanymi nieprawidłowościami
----	--------------------------------------	---

W ocenie Najwyższej Izby Kontroli działania Zarządu Głównego Polskiego Związku Łowieckiego, dla zapewnienia właściwego funkcjonowania gospodarki łowieckiej w okresie od 1 kwietnia 2012 r. do 31 marca 2014 r., były niewystarczające. Działania ZG PZŁ w zakresie gospodarki łowieckiej powinny, zdaniem NIK, stać na najwyższym poziomie i być przykładem dobrych praktyk. W wyniku kontroli stwierdzono, że w większości badanych obszarów wystąpiły nieprawidłowości. Obok szeregu pozytywnych działań takich jak m.in. organizacja nadzoru nad działalnością łowiecką, zapewnienie funkcjonowania strażników łowieckich, organizacja szkoleń, dokonywanie analiz wyników finansowych prowadzonych Ośrodków Hodowli Zwierzyny (OHZ), **wystąpiły zjawiska negatywne takie jak: funkcjonowanie jako OHZ obwodu łowieckiego bez decyzji Ministra Środowiska przekazującej ten obwód w zarząd PZŁ; niepełna realizacja założeń rocznych planów łowieckich przy jednoczesnym zwiększeniu poziomu szkód łowieckich w niektórych obwodach, należących do OHZ prowadzonych przez ZG PZŁ; nieterminowe dokonywanie opłat ekwiwalentu czynszu za zarządzane obwody oraz wypłat odszkodowań za szkody łowieckie; przypadki błędnego wypełniania rocznych planów łowieckich, zarówno w zakresie wartości planowanych jak i zrealizowanych w poprzednim roku gospodarczym.**

10.	Zarząd Okręgowy PZŁ w Zielonej Górze	Opisowa z wykazanymi nieprawidłowościami
-----	---	---

ZO PZŁ był dobrze przygotowany organizacyjnie i kadrowo do prowadzenia spraw w zakresie gospodarki łowieckiej. Stosownie do zapisów Statutu określono i podzielono zadania, przypisano i ustalono nadzór oraz odpowiedzialność za poszczególne etapy prowadzenia gospodarki łowieckiej. W okresie objętym kontrolą, tj. od kwietnia 2012 r. do 31 marca 2014 r. (2 sezony łowieckie) ZO PZŁ organizował szkolenia przygotowujące do uzyskania podstawowych oraz selekcyjnych uprawnień do wykonywania polowania, a odpłatność za szkolenia była właściwie skalkulowana. Łącznie w zakresie podstawowych uprawnień przeszkolono 262 osoby, a uprawnień selekcyjnych 140 osób.

Jednak jako niewystarczające należy ocenić wywiązywanie się przez ZO PZŁ

z obowiązków nadzorczych nad działalnością kół łowieckich określonych w Statucie PZŁ. **W przypadku analizowanych rocznych planów łowieckich na lata 2012/2013 i 2013/2014, złożonych przez 10 wybranych kół, stwierdzono, że ZO PZŁ uzgodnił plany**, w trybie art. 8 ust. 3a ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie (zwanej dalej upł), **w sytuacji gdy część z tych planów (6 z 40) zawierała błędy formalne lub braki w zakresie wymaganych opinii**. Koła łowieckie przekraczały też na ogół, określone w zarządzeniu Zarządu Głównego PZŁ, terminy składania do Okręgu sprawozdań z działalności łowieckiej. W sezonie 2012/2013 sprawozdania z opóźnieniem złożyło 40 kół (58,8% ogółu), a w sezonie 2013/2014 - 57 kół (82,6%). W konsekwencji sprawozdanie zbiorcze ŁOW-2 za sezon 2013/2014 przekazane zostało do Zarządu Głównego PZŁ z 20 dniowym opóźnieniem.

W latach 2012-2014 Okręg przeprowadził łącznie kontrole 18 kół łowieckich, tj. 27,5% kół macierzystych działających na terenie Okręgu. Nie zrealizował założonych planów kontroli na te lata. **W 2012 r. na zaplanowane 12 kontroli kół łowieckich zrealizowano 11, w 2013 r. na zaplanowane 6 kontroli - wykonano 1, a w 2014 r. wykonano 6 kontroli z 8 zaplanowanych**. W przypadku stwierdzenia podczas kontroli nieprawidłowości **wydawano zalecenia, bez wskazywania terminu ich realizacji jak również bez zobowiązania kół łowieckich do poinformowania Okręgu o sposobie realizacji zaleceń**. W badanym okresie nie przeprowadzano kontroli sprawdzających w związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami w funkcjonowaniu kół łowieckich. **ZO PZŁ nie zwracał też uwagi na fakt nie wykazania przez 8 kół w rocznych planach łowieckich zatrudnienia lub powołania strażników łowieckich**, pomimo iż obowiązek ich zatrudnienia lub powołania przez dzierżawcę obwodu wynikał z art. 36 ust. 2 upł.

11.	Koło Łowieckie „Szarak” w Opolu	Negatywna
------------	--	------------------

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność kontrolowanej jednostki

w zbadanym zakresie.

Formułując powyższą ocenę Najwyższa Izba Kontroli uwzględniła zakres, wagę i skutki ujawnionych nieprawidłowości, które polegały na:

- **wydawaniu upoważnień do wykonywania polowania indywidulanego niezawierających niektórych danych określonych w Załączniku Nr 1 do rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie szczegółowych warunków wykonywania polowania i znakowania tusz,**
- **dopisywaniu w wydanych upoważnieniach do polowania indywidualnego kolejnych gatunków zwierząt i sztuk przeznaczonych do odstrzału,**
- **niezapewnieniu przez Koło wyjaśnienia oraz wyeliminowania rozbieżności pomiędzy treścią wydanego upoważnienia a danymi zamieszczanymi przez myśliwego w sprawozdaniu stanowiącym element tego dokumentu, jak też prowadzenia dokumentacji z polowań oraz pozyskanej zwierzyny, zgodnie z art. 42 b ustawy z dnia 13 października 1995 r. Prawo łowieckie,**
- **wypłacie odszkodowań należnych rolnikom z tytułu szkód poniesionych w uprawach rolnych w 77% prowadzonych spraw po**

upływie terminu, o którym mowa w § 6 rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 8 marca 2010 r. w sprawie postępowania przy szacowaniu szkód oraz wypłat odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych,

- **zatrudnieniu jako strażnika łowieckiego osoby, która nie ukończyła szkolenia**, o którym mowa w art. 38 ust. 1 pkt 8 upł.

Pozytywnie ocenia się natomiast opracowywanie rocznych planów łowieckich, zgodnie z procedurą określoną w art. 8 ust. 3a upł, jak też efekty finansowane prowadzonej gospodarki łowieckiej.

ZESTAWIENIE WNIOSKÓW POKONTROLNYCH W JEDNOSTKACH PZŁ Z WNIOSKAMI Z RAPORTU KOŃCOWEGO NIK

Jednostka kontrolowana	Wnioski pokontrolne NIK	Ogólna ocena wg raportu końcowego NIK
ZG PZŁ	<ul style="list-style-type: none">- zintensyfikowanie działań w celu ograniczenia szkód łowieckich,- zapewnienie pozyskania zwierzyny na poziomie zaplanowanym, właściwym dla utrzymania równowagi ekosystemów oraz realizacji celów racjonalnej gospodarki rolnej, leśnej i rybackiej,- zapewnienie właściwego, zgodnego z przyjętą instrukcją, sporządzania rocznych planów łowieckich,- zapewnienie terminowego dokonywania opłat ekwiwalentu czynszu oraz wypłat odszkodowań z tytułu szkód łowieckich,- zapewnienie sporządzania protokołów z kontroli ZO PZŁ zawierających wszystkie elementy wymagane wewnętrznymi przepisami.	<p>„Rezultaty kontroli pokazują dobitnie, iż przyjęty przez ustawę</p> <ul style="list-style-type: none">- <i>Prawo łowieckie system funkcjonowania gospodarki łowieckiej, w tym ustawowe przekazanie prowadzenia gospodarki łowieckiej do dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich jest niewłaściwe i skutkuje bardzo dużą liczbą stwierdzonych przez NIK nieprawidłowości. Przyjęty ustawą</i>- <i>Prawo łowieckie, niewłaściwy zdaniem NIK, model decentralizacji nie przewiduje żadnych kompetencji dla ministra w obszarze nadzoru nad prawidłowością realizacji zadań przez Polski Związek Łowiecki. W obowiązującym stanie prawnym minister nie ma rzeczywistych narzędzi do sprawowania nadzoru, w tym do przeprowadzenia kontroli działalności podmiotów prowadzących gospodarkę łowiecką. Nadzór ministra ograniczony został do działań</i>
ZO PZŁ Olsztyn	Brak wniosków pokontrolnych	
ZO PZŁ Opole	<ul style="list-style-type: none">- NIK wnosi o podjęcie skutecznych działań mających na celu wyeliminowanie przypadków zamieszczania nieprawidłowych danych w sprawozdaniach ŁOW-2, jak też nieuzasadnionego zaniechania działań nadzorczych w stosunku do kół łowieckich	

**Informacja Polskiego Związku Łowieckiego dotycząca kontroli
gospodarki łowieckiej przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli**

ZO PZŁ Zielona Góra	<ul style="list-style-type: none">- uzgadnianie rocznych planów łowieckich spełniających obowiązujące wymagania,- terminowe przekazywanie sprawozdań zbiorczych ŁOW-2 do Zarządu Głównego PZŁ,- wywiązywanie się z obowiązków nadzorczych nad działalnością kół łowieckich.	<i>określonych ustawą – Prawo o stowarzyszeniach i sprowadzał się jedynie do udziału w postępowaniach skargowych, wnioski o przekazanie informacji, uczestnictwo w spotkaniach roboczych dotyczących gospodarki łowieckiej i regulacji prawnych. Należy podkreślić, że działania nadzorcze ministra prowadzone w oparciu o obecnie obowiązujące przepisy nie mają charakteru czynności z zakresu administracji publicznej. Istnieje zatem rozbieżność pomiędzy charakterem zadań wykonywanych przez Polski Związek Łowiecki (zadania z zakresu administracji publicznej) a charakterem nadzoru sprawowanego przez Ministra Środowiska.”</i>
KL Dzik Krosno Odrzańskie	<ul style="list-style-type: none">- NIK wnosi o egzekwowanie od myśliwych zwrotu upoważnień do wykonywania polowania indywidualnego po ich wykorzystaniu lub utracie terminu ważności.	
KL DROP Zielona Góra	<ul style="list-style-type: none">- Informowanie właściwej terytorialnie izby rolniczej o osobach uprawnionych do przyjmowania zgłoszeń szkód wyrządzanych przez dziki, jelenie, daniela i sarny w uprawach i płodach rolnych,- terminowe regulowanie zobowiązań na rzecz Skarbu Państwa i pozostałych wierzycieli,- egzekwowanie zwrotu wydanych oryginałów upoważnień do wykonywania polowań indywidualnych	
KL ŻUBR Opole	<ul style="list-style-type: none">- zamieszczanie w rpł wymaganych informacji odzwierciedlających rzeczywisty zakres i rozmiar realizowanych zadań związanych z prowadzoną gospodarką łowiecką,- wyeliminowanie przypadków naruszania przepisów rozporządzenia w sprawie polowań dotyczących wydawania upoważnień do wykonywania polowań indywidualnych,- powierzenie zadań w zakresie ochrony zwierzyny i prowadzenia gospodarki łowieckiej osobom spełniającym wszystkie wymagania przewidziane dla strażników łowieckich.	
KL SZARAK Opole	<ul style="list-style-type: none">- podjęcie działań zapewniających terminową wypłatę odszkodowań za szkody wyrządzone przez zwierzynę oraz czynszu przysługującego wydierżawiającym obwody łowieckie,- wyeliminowanie przypadków naruszania przepisów rozporządzenia w sprawie wykonywania polowań indywidualnych oraz nieprawidłowego dokumentowania prowadzonych polowań i pozyskanej zwierzyny- powierzenie zadań w zakresie ochrony zwierzyny i prowadzenia gospodarki łowieckiej osobom spełniającym wszystkie wymagania przewidziane dla strażników łowieckich.	

**Informacja Polskiego Związku Łowieckiego dotycząca kontroli
gospodarki łowieckiej przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli**

KL KACZOR Kętrzyn	<ul style="list-style-type: none">- podjęcie działań zmierzających do realizacji pozyskiwania zwierzyny (dziki i lisy) w wielkościach zgodnych z ustalonymi w rocznych planach łowieckich, uwzględniających inwentaryzację i ustalenia w wieloletnich planach hodowlanych,- prowadzenie ewidencji pobytu myśliwych na polowaniach zgodnie z rozporządzeniem,- egzekwowanie do myśliwych zwrotu wydanych upoważnień do polowań,- prowadzenie kontroli uprawnień myśliwych zagranicznych do posiadania broni myśliwskiej,- wykazywanie w sprawozdaniach rocznych ŁOW-1 z działalności koła łowieckiego prawidłowych danych odnośnie powierzchni leśnej i wyłączzonej, a także w zakresie kategorii dzierżawionych obwodów łowieckich,- prawidłowe sporządzanie preliminarzy budżetowych.	
KL DZIĘCIOŁ Miłomłyn	<ul style="list-style-type: none">- prawidłowe wykazywanie w rocznych planach łowieckich liczby planowanych i wykonanych w danym roku gospodarczym urzędów związanych z prowadzeniem gospodarki łowieckiej,- wykazywanie w rocznych planach łowieckich liczby pozyskanej zwierzyny w wielkościach zgodnych z rejestrami pozyskanej zwierzyny,- skuteczne egzekwowanie od myśliwych zwrotu wydanych upoważnień do wykonywania polowania, po ich wykorzystaniu lub utracie przez nie terminu ważności,- terminowe wypłaty odszkodowań za szkody w uprawach i płodach rolnych	
WKL DANIEL Bartoszyce	<ul style="list-style-type: none">- sporządzanie sprawozdań z polowań zbiorowych i ŁOW-1 zgodnie z przepisami, w tym wewnątrzwiązkowymi.	

KL ŻUBR Olsztyn	<ul style="list-style-type: none">- wykazywanie danych w sprawozdaniach ŁOW-1 zgodnie z instrukcją,Informowanie wszystkich właściwych j.s.t. o osobach uprawnionych do szacowania szkód wyrządzonych przez zwierzynę,-przedkładanie do opiniowania rpl wszystkim podmiotom, zgodnie z art. 8 ust. 3a ustawy,- wykazywanie w protokołach polowań zbiorowych wszystkich elementów z rozporządzenia,- wypłacanie odszkodowań za szkody w uprawach rolnych w terminie,- prawidłowe ustalenie i wypłacenie trzech odszkodowań.	
------------------------	--	--

UWAGI POLSKIEGO ZWIĄZKU ŁOWIECKIEGO DO ROZDZIAŁU 2.2 SYNTEZA USTALEŃ KONTROLI W RAPORCIE PROWADZENIE GOSPODARKI ŁOWIECKIEJ.

Odpowiedź na uwagi z pkt. 1 – Polski Związek Łowiecki nie podziela poglądu jakoby nieprawidłowym było wydawanie upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego na cały łowiecki rok gospodarczy – żaden z przepisów obowiązujących w tym zakresie nie wyklucza takiego rozwiązania, a więc uznać należy je za prawidłowe. Również prowadzenie gospodarki łowieckiej, w tym planowanie łowieckie, prowadzone są w cyklu łowieckiego roku gospodarczego, tj. od dnia 1 kwietnia do dnia 31 marca. Nie może zatem budzić wątpliwości obowiązywanie upoważnienia do wykonywania polowania indywidualnego w tym okresie, zwłaszcza, że prawo przewiduje instrumenty korekty upoważnienia w określonych prawem okolicznościach.

Odpowiedź na uwagi z pkt. 2 – Najwyższa Izba Kontroli stawiając zarzut o braku weryfikacji decyzji administracyjnych - pozwoleń na broń – pomija fakt, że koło łowieckie nie posiada żadnych prawnych możliwości do weryfikacji pozwolenia na broń posiadaną przez cudzoziemców. NIK pomija także prawną możliwość posiadania broni do celów łowieckich na podstawie umowy użyczenia (pisemnej bądź ustanej). Stwierdzenie w raporcie NIK jest zatem niezgodne z art. 28 ustawy o broni i amunicji. Jednocześnie NIK, stawiając zarzut dot. braku weryfikacji uprawnień do wykonywania polowania cudzoziemców wykupujących polowania w Polsce w biurze polowań, nie dostrzega faktu, że przepis art. 43 nie nakłada obowiązku posiadania takich uprawnień dla cudzoziemców polujących na podstawie tego przepisu. Zarzut o braku weryfikacji owych uprawnień przesądza o rażącym braku kompetencji kontrolerów NIK. *„Sama konstrukcja przepisu*

świadczy o tym, że polujący na wykupionym polowaniu myśliwy z założenia robi to okazjonalnie, nie ma więc obowiązku uzyskania przez niego uprawnień i spełnienia warunków wskazanych w art. 42a Ustawy. Warunkiem dopuszczenia takiego myśliwego do polowania jest albo wykupienie takiego polowania u przedsiębiorcy podejmującego i wykonującego działalność gospodarczą polegającą na świadczeniu usług turystycznych obejmujących polowania wykonywane na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej oraz polowania za granicą w rozumieniu art. 18 § 1 Ustawy, albo uzyskanie indywidualnej zgody Ministra Środowiska, wydawanej na podstawie wniosku PZŁ lub zarządców obwodów zarządzanych, jeśli polowanie ma być wykonywane w takich obwodach.” (Prawo łowieckie, Komentarz Praktyczny, M. Słomski, A. Pązik, Kraków 2014)

Odpowiedź na uwagi z pkt. 4 i 5 - Polski Związek Łowiecki stwierdza, że wykonywanie rocznych planów łowieckich w zakresie pozyskania zwierzyny do dnia 5 lutego 2013 roku wiązało się z wieloma problemami. Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 13 listopada 2007 r. w sprawie rocznych planów łowieckich i wieloletnich łowieckich planów hodowlanych do dnia 5 lutego 2013 roku nie było możliwości prawnej przekroczenia zatwierdzonej w planie łowieckim liczby dzików do odstrzału, bez dokonywania zmian w planie łowieckim. Od 5 lutego 2013 roku dopuszczono możliwość zaplanowania minimalnej i maksymalnej liczby zwierząt łownych zaplanowanych do pozyskania w danym roku gospodarczym z uwzględnieniem, że pozyskanie w przypadku dzików następuje w przedziale od 90% do 110% liczby. Do sezonu łowieckiego 2013/2014 w praktyce koła łowieckie nie wykonywały odstrzału maksymalnej liczby zwierzyny zaplanowanej do pozyskania, z uwagi na konsekwencje wynikające z przepisów art. 52 ust. 5 – *„kto, sprawując zarząd z ramienia dzierżawcy, a w obwodach niewydzierżawionych z ramienia zarządcy, zezwala na polowanie osobie nieuprawnionej do wykonywania polowania lub na przekroczenie zatwierdzonego w planie łowieckim pozyskania zwierzyny, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do roku.”* Dodatkowymi przeszkodami w zakresie wykonywania polowania szczególnie na terenie woj. podkarpackiego, lubelskiego oraz podlaskiego są czasowe zakazy wykonywania polowania związane ze stwierdzeniem przypadków wścieklizny. Decyzją Powiatowego Lekarza Weterynarii wprowadza się zakaz wykonywania polowania na terenie zapowietrzonym. W związku tym na terenach niektórych obwodów łowieckich lub ich części polowania nie są wykonywane nawet przez rok.

Analizując dla przykładu wykonywanie odstrzału dzików, których areały życiowe przekraczają granice obwodów łowieckich a w zależności od rozmieszczenia zasobów pokarmowych i miejsc schronienia w

poszczególnych latach, a rozmieszczenie ich subpopulacji ulega zmianie. Myśliwi, planując na przedwiośniu wysokość odstrzału dzików na nadchodzący sezon, nie mogą mieć pełnej wiedzy o rozmieszczeniu dzików w danym obwodzie w kolejnych miesiącach. Planując odstrzał bierze się więc pod uwagę przeciętną sytuację w latach poprzednich. Stąd też niezbędne są korekty wysokości planowanego odstrzału, które przeprowadza się w części obwodów. Przykładowo, urodzaj żołądzi powinien w większym stopniu zatrzymywać dziki na terenach leśnych, z kolei pojawienie się wielkopowierzchniowych pól kukurydzy, dostarczających schronienia i pokarmu, przyciągnie je do łowiska polnego. W latach 2010/11-2013/14 końcowy plan odstrzału dzików był większy od początkowego w 14,2% przypadkach. Natomiast sytuacje odwrotne, czyli obniżenie planu końcowego wystąpiło w poniżej 1% przypadków, przy czym najczęściej były to raczej błędy zapisu niż wynik rzeczywistych zmian. W praktyce łowieckiej nie ma bowiem zwyczaju korygowania planów w dół, jeśli okazuje się, że w danym roku zwierzyna występuje na terenie danego obwodu mniej licznie, niż się spodziewano. Byłoby to zresztą niepraktyczne, ponieważ przemieszczenia poszczególnych gatunków zwierzyny grubej mogą nastąpić także pod koniec sezonu łowieckiego. Takie korekty nie są także stosowane dlatego, że brak wykonania planu nie jest postrzegany przez myśliwych jako rzecz niewłaściwa.

Ważnym czynnikiem wpływającym na wykonywanie planów pozyskania są warunki atmosferyczne, ze szczególnym uwzględnieniem sezonu zimowego.

Założenie, że plany odstrzału jakiegokolwiek gatunku zwierzyny powinny być zawsze realizowane w całości jest błędne. Podstawowym celem sporządzania planów, które są zatwierdzane przez instytucje kontrolujące, jest prowadzenie gospodarki łowieckiej przez myśliwych oraz zapobieganie ewentualnemu negatywnemu wpływowi eksploatacji łowieckiej na populację zwierzyny. Stąd istotne jest, aby plany te nie były przekraczane, ponieważ przypadki takie, przy występowaniu w znacznej skali, byłyby groźne dla populacji zwierzyny. Częściowe wykonywanie planów odstrzału nie ma natomiast negatywnego wpływu na stany danego gatunku zwierzyny. W skali kraju, całkowitego wykonania zaplanowanego odstrzału nie notuje się dla żadnego gatunku.

Podobne należy traktować założenia rocznych planów łowieckich na dany łowiecki rok gospodarczy w zakresie urzędzeń łowieckich. Zaplanowanie konkretnej liczby urzędzeń np. do zabezpieczenia upraw, przed okresem zasiewów i występowaniem szkód jest trudne do wykonania. Nie ma także możliwości dokonania zmiany rocznych planów łowieckich w tym zakresie. Dlatego też brak 100% realizacji rocznych planów łowieckich w zakresie budowy urzędzeń łowieckich nie może być traktowany jako nieprawidłowość.

Odpowiedź na uwagi z pkt. 6 – Zgodnie z ustawą Prawo łowieckie (upł) podstawowym celem łowiectwa jest:

- 1) ochrona, zachowanie różnorodności i gospodarowanie populacjami zwierząt łownych;
- 2) ochrona i kształtowanie środowiska przyrodniczego na rzecz poprawy warunków bytowania zwierzyny;
- 3) uzyskiwanie możliwie wysokiej kondycji osobniczej i jakości trofeów oraz właściwej liczebności populacji poszczególnych gatunków zwierzyny przy zachowaniu równowagi środowiska przyrodniczego;
- 4) spełnianie potrzeb społecznych w zakresie uprawiania myślistwa, kultywowania tradycji oraz krzewienia etyki i kultury łowieckiej,

W całej ustawie brak jest stwierdzenia nakazującego prowadzenie gospodarki łowieckiej jako działalności rentownej. Gospodarka łowiecka podobnie jak działalność kulturalna nie musi zmierzać do osiągania dodatnich wyników finansowych. Kluczowym jest natomiast prowadzenie jej w zgodzie z ustawą o rachunkowości oraz przepisami dotyczącymi prowadzenia działalności gospodarczej. Koszty prowadzenia gospodarki łowieckiej to nie tylko czynsz dzierżawny/ekwiwalent ale także nakłady na odszkodowania łowieckie, zabezpieczanie upraw przed szkodami, utrzymanie strażników łowieckich, poprawę warunków bytowania zwierzyny, dokarmianie i wiele innych. Przychody jakie w większości kół łowieckich generują środki pozyskiwane z tusz zwierzyny nie wystarczają na pokrycie powyższych kosztów, niezbędne jest zatem wprowadzenie składek członkowskich – co samo w sobie uniemożliwia rentowne prowadzenie działalności. Spojrzenie na gospodarowanie zasobami zwierzyny, będące elementem ochrony środowiska przyrodniczego (art. 1 ustawy Prawo łowieckie) jak na działalność gospodarczą jest rażącym błędem sprzecznym z zasadniczymi celami łowiectwa, wskazanymi wyżej a wyartykułowanymi w przepisie art. 3 ustawy Prawo łowieckie.

Odpowiedź na uwagi z pkt. 7 i 8 - Zarząd Główny nie zgadza się interpretacją art. 28. ust. 2 ustawy Prawo łowieckie przez NIK. Zgodnie z brzmieniem art. 28. ust. 2, a także na podstawie orzecznictwa sądów (sygn. IV SA/Wa 402/07 z dnia 23. 07.2007 roku) i praktycznej możliwości realizowania wszystkich celów określonych w art. 28 ust. 2 łącznie należy stwierdzić że na terenie OHZ należy prowadzić co najmniej jeden z celów określonych w upł. Realizacja poszczególnych celów, określonych w art. 28 ust. 2 ustawy Prawo łowieckie, możliwa jest do wykonania w zależności od położenia obwodu łowieckiego, jego typu (polny/leśny), składu gatunkowego zwierzyny występującej na terenie obwodu, a także powierzchni leśnej.

Przepisy ustawy w art. 28 ust 2 pkt 5 hodowla zwierząt łownych, szczególnie pożytecznych w biocenozach leśnych, jest trudna do realizacji, np. w obwodach w których nie ma powierzchni leśnych. Trudno jest także prowadzić hodowlę gatunków łownych w celu zasiedlania łowisk w obwodach leśnych położonych w górach, o czym mowa w pkt. 4 przytaczanego przepisu.

Zdaniem Zarządu Głównego PZŁ, w obecnie obowiązującym porządku prawnym, nie istnieje potrzeba występowania o zmianę decyzji Ministra Środowiska w zakresie przekazywania w zarząd obwodów łowieckich w związku ze zmianą numeracji lub też brakiem programów działania (w przypadku decyzji sprzed 10 grudnia 2002 roku). W okresie trwania zarządu zmiany takie mogą następować wielokrotnie i każdorazowa zmiana numerów obwodów w decyzji byłaby kłopotliwa. Zgodnie z art. 27 ust. 1 ustawy Prawo łowieckie o podziale, w tym także o numerze obwodu decyduje właściwy sejmik województwa, w drodze uchwały, po zasięgnięciu opinii właściwego dyrektora regionalnej dyrekcji Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe i Polskiego Związku Łowieckiego, a także właściwej izby rolniczej. Uchwały sejmików wojewódzkich publikowane są w Urzędowym Dzienniku Województwa, zatem są prawem powszechnie obowiązującym. W każdej uchwale podaje się stary numer obwodu łowieckiego i nowy numer tego obwodu. W związku z tym nie ma potrzeby dokonywania zmiany decyzji w zakresie nowej numeracji obwodów łowieckich. Z uwagi na fakt, że zmiana numeracji obwodów łowieckich ma charakter prawa powszechnego, Minister Środowiska ma prawo również wydać decyzję dotyczącą zmiany numeracji obwodów łowieckich. Jednakże dotychczas nie występował z takim wnioskiem, ani podczas kontroli prowadzonych na terenie ośrodków hodowli zwierzyny, ani w innym okresie, akceptując obecny stan rzeczy. Obrazowym przykładem podobnego działania jest wydanie decyzji administracyjnej, np. na posiadanie broni palnej przez uprawniony organ podmiotowi, którego adres zmienił się na skutek innej decyzji np. włączającej dany teren do większej aglomeracji miejskiej. Z uwagi na ten fakt pierwsza decyzja w dalszym ciągu obowiązuje.

Odpowiedź na uwagi z pkt. 9. Za absurdalny należy uznać wniosek NIK aby dla zachowania zasady bezstronności, szacowanie szkody dokonywane było każdorazowo z udziałem osoby bezstronnej, niezainteresowanej wysokością odszkodowania. Pomijając techniczne możliwości zapewnienia udziału takiej osoby w czynnościach szacowania, stwierdzić należy że prawo łowieckie zapewnia udział w szacowaniu przedstawiciela właściwej izby rolniczej na żądanie każdej ze stron, co zapewnia udział osoby bezstronnej w procesie szacowania. Rozwiązanie to wynika z już obowiązujących norm prawnych, które NIK ewidentnie pomija stawiając tego rodzaju zarzuty. Analogicznie należało by wprowadzić podobne rozwiązania w zakresie oceny

szkód komunikacyjnych wypłacanych z polisy OC. W powyższym rozwiązaniu to nie zakład ubezpieczeniowy a niezależny i bezstronny rzeczoznawca powinien dokonywać szacowania należnego odszkodowania.

Odpowiedź na uwagi z pkt. 19- Zdaniem Zarządu Głównego PZŁ nie ma potrzeby ujednoczenia sprawozdawczości w jednostkach bezpośrednio podległych Zarządowi Głównemu PZŁ. Ośrodki hodowli zwierzyny stanowią integralny element budżetu Polskiego Związku Łowieckiego i jako takie prowadzi pełną księgowość w oparciu o ustawę o rachunkowości i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Koła łowieckie jako niezależne osoby prawne zobowiązane są stosowanymi zarządzeniami, do przekazywania Polskiemu Związkowi Łowieckiemu danych sprawozdawczych obejmujących m.in. dane finansowe, osiągnięty wynik ekonomiczny, dane dotyczące członków oraz kłusownictwa i występowania gatunków chronionych. W przypadku OHZ – jednostek podległych dane te zbierane są bądź to w formie danych bilansowych lub też na każdorazowe żądanie Zarządu Głównego PZŁ

Odpowiedź na uwagi z pkt. 21 – Stwierdzone nieprawidłowości nie mogą prowadzić do wniosku dotyczącego niewystarczającego systemu nadzoru i kontroli w PZŁ. System wewnętrznego nadzoru i kontroli jest ściśle określony w statucie PZŁ. Statut określa też organy kontroli wewnętrznej, tj. Główną Komisję Rewizyjną oraz okręgowe komisje rewizyjne. Zgodnie z art. 33 ust. 4 ustawy Prawo łowieckie wskazane statutem organy okręgowe koordynują i nadzorują działalność kół łowieckich. Dokonana próba kontrolna NIK na przykładzie 3 zarządów okręgowych nie może prowadzić do wniosku ogólnego oceniającego cały system kontroli wewnętrznej. Kontrola NIK w poszczególnych kołach wykazała pewne uchybienia lub nieprawidłowości. Stopień i wagę tych uchybień lub nieprawidłowości pokazuje tabela zawarta w niniejszym dokumencie zawierająca wnioski pokontrolne NIK z poszczególnych jednostek PZŁ. Należy tu podkreślić, że kadencja organów trwa 5 lat, nie zaś okres objęty kontrolą i w ramach całej kadencji należy rozpatrywać pracę poszczególnych organów. **W okresie minionej kadencji w latach 2010 – 2015 dokonano 2096 kontroli w kołach łowieckich na terenie całego kraju.** Ponadto corocznie przy zdawaniu sprawozdań ŁOW (na przełomie kwietnia i maja) koła kontrolowane są przez zarządy okręgowe. Każdego roku zarząd okręgowy sprawdza podjęte uchwały co do zgodności z obowiązującymi przepisami. Koła są zobligowane na podstawie § 61 ust. 2 statutu do przedstawienia zarządowi okręgowemu protokoły walnych zgromadzeń wraz z podjętymi uchwałami w terminie 30 dni od dnia odbycia walnego zgromadzenia koła. Weryfikacji w trybie nadzoru mogą podlegać także uchwały zarządów kół, co wielokrotnie ma miejsce. Ponadto zarządy okręgowe oraz Zarząd Główny wg. potrzeb (skargi, korespondencja, itp.) reagują i wyjaśniają sprawy z zainteresowanymi członkami PZŁ, w tym

**Informacja Polskiego Związku Łowieckiego dotycząca kontroli
gospodarki łowieckiej przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli**

kołami, wskazując drogę właściwego postępowania zgodnego ze Statutem PZŁ oraz etyką łowiecką w ramach posiadanego nadzoru. Dla przykładu w ramach realizacji obowiązków określonych w § 133 pkt 6 Statutu PZŁ Zarząd Okręgowy PZŁ w Gdańsku w kadencji 2010-2015 wykonywał czynności kontrolne wobec kół łowieckich na terenie swojego okręgu 1311 razy. Kontrole obejmowały weryfikację prawidłowości pozyskania zwierzyny i zagospodarowanie obwodów zgodnie z założeniami rpl, planowania łowieckiego, dokumentacji finansowo-księgowej, polowań, organizacji i przebiegu polowań dewizowych i zbiorowych oraz obowiązkowej sprawozdawczości.

Tabela kontroli w poszczególnych okręgach w latach 2010-2015:

Lp.	Nazwa ZO	Liczba kół w ZO	Liczba kontroli kół łowieckich w latach 2010-2015 przeprowadzonych przez organy PZŁ
1	Biała Podlaska	17	96
2	Białystok	56	10
3	Bielsko Biała	73	23
4	Bydgoszcz	105	102
5	Chełm	13	73
6	Ciechanów	32	33
7	Częstochowa	45	45
8	Elbląg	28	65
9	Gdańsk	71	41
10	Gorzów Wielkopolski	60	66
11	Jelenia Góra	39	57
12	Kalisz	47	26
13	Katowice	102	24
14	Kielce	87	3
15	Konin	34	77
16	Koszalin	52	10
17	Kraków	71	20
18	Krosno	32	32
19	Legnica	36	3
20	Leszno	30	25
21	Lublin	55	52
22	Łomża	24	75
23	Łódź	51	31
24	Nowy Sącz	49	40
25	Olsztyn	69	67

**Informacja Polskiego Związku Łowieckiego dotycząca kontroli
gospodarki łowieckiej przeprowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli**

26	Opole	65	38
27	Ostrołęka	30	31
28	Piła	57	14
29	Piotrków Trybunalski	63	38
30	Płock	24	23
31	Poznań	104	15
32	Przemyśl	26	45
33	Radom	49	44
34	Rzeszów	38	16
35	Siedlce	34	8
36	Sieradz	36	7
37	Skierniewice	25	38
38	Słupsk	44	88
39	Suwałki	41	65
40	Szczecin	67	16
41	Tarnobrzeg	30	29
42	Tarnów	44	61
43	Toruń	48	65
44	Wałbrzych	42	33
45	Warszawa	193	63
46	Włocławek	39	122
47	Wrocław	80	46
48	Zamość	31	58
49	Zielona Góra	69	37
		2557	2096

PODSUMOWANIE KONTROLI WEDŁUG NIK:

Wyniki kontroli wskazują na potrzebę wprowadzenia szeregu zmian w ustawie – Prawo łowieckie, w tym:

1. określenia obligatoryjnych elementów jakie powinna zawierać uchwała w sprawie podziału województwa na obwody łowieckie, z uwzględnieniem danych niezbędnych dla właściwego rozdysponowywania czynszu, takich jak: powierzchnia gruntów leśnych SP i pozostałych właścicieli, powierzchnia ww. na terenie poszczególnych gmin objętych obwodem, nadleśnictwach położonych na terenie obwodu; - **powyższy wniosek został uwzględniony w trakcie prac nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie druk sejmowy 3749,**
2. wprowadzenia obowiązku dokonywania kategoryzacji wszystkich obwodów łowieckich z terenu województwa przez jeden niezależny zespół bezstronnych ekspertów, powoływany przez organ dokonujący podziału województwa; - **powyższy wniosek został uwzględniony w trakcie prac nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie druk sejmowy 3749,**

3. precyzyjnego określenia jednolitej dla wszystkich obwodów łowieckich podstawy wyliczenia czynszu dzierżawnego; - **powyższy wniosek został uwzględniony w trakcie prac nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie druk sejmowy 3749,**
4. sprecyzowania zasad ustalania ekwiwalentu czynszu dla obwodów łowieckich wyłączonych z wydzierżawiania, w tym wpływu kategorii obwodów; - **powyższy wniosek został uwzględniony w trakcie prac nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie druk sejmowy 3749,**
5. określenia terminu w jakim pobrany czynsz powinien być rozdysponowany pomiędzy właściwe podmioty; - **powyższy wniosek został uwzględniony w trakcie prac nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie druk sejmowy 3749,**
6. wprowadzenia obowiązku określenia przez Ministra Środowiska wzoru RPŁ; - **powyższy wniosek został uwzględniony w trakcie prac nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie druk sejmowy 3749,**
7. zwiększenia zakresu partycypacji dzierżawców i zarządców obwodów łowieckich w kosztach ochrony lasu przed zwierzyną; - **powyższy wniosek został uwzględniony w trakcie prac nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie druk sejmowy 3749,**
8. wprowadzenia przepisów umożliwiających uzyskanie rekompensaty/odszkodowania za szkody wyrządzone przez zwierzynę w lasach prywatnych; - **powyższy wniosek został uwzględniony w trakcie prac nad nowelizacją ustawy Prawo łowieckie druk sejmowy 3749,**
9. wprowadzenia obowiązku składania Ministrowi Środowiska przez ZG PZŁ okresowych sprawozdań z realizacji zadań określonych *upł*;
Aktualnie przyjęte rozwiązania prawne umożliwiają Ministrowi Środowiska dostęp do wszystkich uchwał Zrzeszenia. Co roku Zarząd Główny PZŁ przedstawia Naczelnej Radzie Łowieckiej szczegółowe sprawozdanie z działalności Zrzeszenia. Powyższe sprawozdanie ma formę uchwały Naczelnej Rady Łowieckiej. Brak kontroli działań podejmowanych przez Ministra Środowiska w zakresie możliwości żądania powyższych informacji należy uznać na poważne uchybienie kontroli prowadzonej przez Najwyższą Izbę Kontroli, a postawiony wniosek w tym kontekście za nieuzasadniony,
10. wprowadzenia przepisów umożliwiających Ministrowi Środowiska kontrolę PZŁ.
Zakres uprawnień nadzorczych ministra właściwego do spraw środowiska nad Polskim Związkiem Łowieckim proponowany w rządowym projekcie nowelizacji ustawy Prawo łowieckie jest naszym zdaniem niezgodny z:
 - art. 2 Konstytucji RP (ustrojowymi standardami demokratycznego państwa prawnego);

- zasadą pomocniczości sformułowaną w Preambule Konstytucji RP;
- art. 12 Konstytucji RP (zasadą społeczeństwa obywatelskiego);
- art. 17 Konstytucji RP (zasadą reprezentowania przez PZŁ interesów zrzeszonych w nim członków i prawem do sprawowania pieczy nad należytym wykonywaniem praw i obowiązków wynikających z członkostwa w Związku);

Strona | 5

- art. 58 Konstytucji RP (wolność zrzeszania się).

Poza pracami dotyczącymi zmiany regulacji prawnych, niezbędne jest, zdaniem NIK, podjęcie dodatkowych działań przez:

Ministra Środowiska w zakresie:

- dokonania analizy realizacji przez zarządców obwodów łowieckich celów określonych art. 28 ust. 2 upł z punktu widzenia zasadności ich wyłączenia z wydzierżawiania i doprowadzenia do sprecyzowania celów funkcjonowania poszczególnych obwodów wchodzących w skład OHZ, sporządzenia dla nich programów działania i określenia terminu wyłączenia z wydzierżawiania;
- wzmocnienia, w miarę posiadanych możliwości, nadzoru nad PZŁ, w tym nad realizacją ustawowo określonych obowiązków.

Zarząd Główny i Zarządy Okręgowe PZŁ, w zakresie:

- wzmocnienia nadzoru nad podległymi jednostkami i realizacją przez nie ustawowych oraz statutowych obowiązków;

W wyniku realizacji zaleceń pokontrolnych Zarząd Główny PZŁ wydał zarządzenia nr 13/2015 oraz 14/2015 (w załączeniu) oraz udzielił wyczerpującej odpowiedzi Dyrektorowi Departamentu Środowiska NIK w dniu 10 czerwca 2015 znak. 226/HZ/2015.

- ujednoczenia sprawozdawczości prowadzonej dla obwodów dzierżawionych i zarządzanych przez PZŁ.

Zdaniem Zarządu Głównego PZŁ nie ma potrzeby ujednoczenia sprawozdawczości w jednostkach bezpośrednio podległych Zarządowi Głównemu PZŁ i kołach łowieckich. Ośrodki hodowli zwierzyny stanowią integralny element budżetu Polskiego Związku Łowieckiego i jako takie prowadzą pełną księgowość w oparciu o ustawę o rachunkowości i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Koła łowieckie, jako niezależne osoby prawne, zobligowane są stosownymi zarządzeniami do przekazywania Polskiemu Związkowi Łowieckiemu danych sprawozdawczych obejmujących m.in. dane finansowe, osiągnięty wynik ekonomiczny, dane dotyczące członków oraz kłusownictwa i występowania gatunków chronionych. W przypadku OHZ – jednostek

**podległych dane te zbierane są bądź to w formie danych bilansowych
lub też na każdorazowe żądanie Zarządu Głównego PZŁ**

Rozdzielnik:

1. Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej
2. Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej
3. Marszałek Senatu Rzeczypospolitej Polskiej
4. Prezes Rady Ministrów
5. Prezes Trybunału Konstytucyjnego
6. Minister Środowiska
7. Minister Sprawiedliwości
8. Minister Administracji i Cyfryzacji
9. Prokurator Generalny
10. Rzecznik Praw Obywatelskich
11. Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego
12. Biuro Bezpieczeństwa Narodowego
13. Sejmowa Komisja Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa
14. Sejmowa Komisja Odpowiedzialności Konstytucyjnej
15. Sejmowa Komisja do Spraw Kontroli Państwowej
16. Sejmowa Komisja Administracji i Cyfryzacji
17. Parlamentarny Zespół do Spraw Tradycji i Kultury Łowiectwa
18. Senacka Komisja Środowiska
19. Szef Kancelarii Prezydenta RP
20. Szef Kancelarii Prezesa Rady Ministrów
21. Szef Kancelarii Sejmu
22. Szef Kancelarii Senatu
23. Dyrektor Generalny Lasów Państwowych
24. Wojewodowie (wszyscy)
25. Marszałkowie województw (wszyscy)